

Hukuk Genel Kurulu 2023/291 E. , 2024/145 K.**"İçtihat Metni"**

MAHKEMESİ :Asliye Hukuk Mahkemesi

SAYISI : 2021/556 E., 2022/137 K.

KARAR : Davanın reddine

ÖZEL DAİRE KARARI : Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 02.04.2019 tarihli ve 2017/3964 Esas, 2019/2535 Karar sayılı BOZMA kararı

1. Taraflar arasındaki alacak davasından dolayı yapılan yargılama sonunda, İstanbul 2. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen davanın reddine ilişkin karar, davacı vekilinin temyizi üzerine Yargıtay 11. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Mahkemece Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

2. Direnme kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

3. Hukuk Genel Kurulunca dosyadaki belgeler incelendikten ve direnme kararının verildiği tarih itibarıyla 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) Geçici 3 üncü maddesine göre uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun (HUMK) 26.09.2004 tarihli ve 5236 sayılı Kanun'la değişikliği öncesi hâliyle 438/2 nci maddesi gereğince direnme kararlarının temyiz incelemesinde duruşma yapılamayacağından davacı vekilinin duruşma isteminin reddine karar verilip dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği düşünüldü:

I. YARGILAMA SÜRECİ**Davacı İstemi**

4. Davacı vekili; müvekkili tarafından dava dışı Bilka Bilgi Kaynak İletişim San. ve Tic. A.Ş.'nin sahibi olduğu Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.'ye ait hisse senetlerinin değerlendirilmesi ile ilgili olarak davalı ... ile doğrudan ve/veya ortağı ve/veya yönetim kurulu üyesi ve/veya temsilcisi olduğu veya karar aldırma etkinliğine sahip olduğu şirketler aracılığıyla ticari ilişkiye girildiğini, anılan ticari ilişkiler sürecinde Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş. hisseleriyle ilgi işlemlerden dolayı davalının müvekkiline 3.250.000 USD borçlu olduğunu ve bu borcunu 31.03.2001 tarihinde ödeyeceği taahhüdünü içeren 15.08.2000 tarihli "Taahhütname" başlıklı belgeyi tanıklar huzurunda imzaladığını, borcun vadesinde ödenmemesi nedeniyle müvekkili tarafından yapılan icra takibine davalı tarafından imzanın kendisine ait olmadığından bahisle itiraz edildiğini, vaki imzaya itirazın kaldırılması istemiyle İstanbul 4. İcra Tetkik Mercii Hâkimliğinde dava açıldığını, yapılan bilirkişi incelemesi neticesinde imzanın davalıya ait olmadığı gerekçesiyle davanın reddedildiğini, icra tetkik mercii kararlarının taraflar arasında dahi kesin hüküm özelliği arz etmeyeceğini, kaldı ki hükme dayanak alınan bilirkişi raporunun da hatalı olduğunu, müvekkilinin davalıdan olan alacağının gerek temel ilişki gerek buna dayanak vakıalar gerekse borcu kanıtlayan taahhütname ile sabit olduğunu ileri sürerek 3.250.000 USD alacağın 31.03.2001 tarihinden itibaren işleyecek faiziyle birlikte USD olarak (veya tahsil tarihindeki TL karşılığının) davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabı

5. Davalı vekili; alacağın dayanağı olduğu iddia edilen "Taahhütname" başlıklı belgenin altındaki imzanın müvekkiline ait olmadığını, icra tetkik mercii tarafından Adli Tıp Kurumundan alınan rapor ile belgedeki imzanın müvekkiline ait olmadığını ortaya çıktığını ileri sürerek davanın reddini savunmuştur.

Mahkeme Kararı

6. İstanbul 7. Asliye Hukuk Mahkemesinin 16.02.2006 tarihli ve 2005/149 Esas, 2006/18 Karar sayılı kararı ile icra tetkik merciiince alınan adli tıp raporuna atıf yapılarak davanın reddine karar verilmiş; davacı vekilinin temyizi üzerine Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 26.10.2007 tarihli ve 2006/5874 Esas, 2007/13445 Karar sayılı kararı ile davalının imza inkarı ile ilgili talebi konusunda HUMK'un 308 inci ve 309 uncu maddeleri gereğince işlem yapılarak yeniden bilirkişi raporu alınması gerektiği gerekçesiyle karar bozulmuştur. İstanbul 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 29.05.2014 tarihli ve 2009/361 Esas, 2014/210 Karar sayılı kararı ile bozma ilâmına uyularak HUMK'un 308 inci ve 309 uncu maddeleri gereğince tanık beyanları alınıp bilirkişi raporu alındıktan sonra davanın reddine karar verilmiş; davacı vekilinin temyizi üzerine Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 27.10.2015 tarihli ve 2014/15758 Esas, 2015/11183 Karar sayılı kararı ile HUMK'un 309 uncu maddesi gereğince senedin yazıldığını ve imzalandığını gören davacı tanıklarının dinlenmesine karar verilmesine ve davacı tanıklarının "Taahhütname" isimli belgedeki imzaların davalı tarafından atıldığını gördüklerini ifade etmiş olmasına rağmen tanık beyanlarına hangi nedenle itibar edilmediği belirtilmeden karar verilmesinin doğru olmadığı gerekçesiyle karar bozulmuştur.

7. İstanbul 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 24.05.2017 tarihli ve 2017/94 Esas, 2017/192 Karar sayılı kararı ile; bozma ilâmına uyularak, davacı tarafça 15.08.2000 tarihli taahhütname başlıklı ... imzalı adi yazılı belgeye dayalı alacak davası açılmış ise de HUMK'un 309/1 inci maddesi gereğince senetdeki imzanın iddia edilen kişiye ait olup olmadığı konusunda kanaat oluşmaması hâlinde senedin yazıldığını görenlerin

tanıklığı ile iddianın ispat edilebileceği, bilirkişi raporları ile belgedeki imzanın davalıya ait olmadığı belirlendiği, taraflarca ibraz edilen kendi lehlerine alınmış özel raporlara içerikleri ve alınış şekilleri açısından itibar edilemeyeceği, davanın alacak davası olduğu ve belgedeki ispat sınırına göre alacağın varlığı konusunda tanık dinlenemeyeceği, buna rağmen davacı tanıklarının dinlendiği, tanıkların belgenin taraflar arasındaki borç tasfiyesine ilişkin olarak davalı tarafından imzalandığı beyan ettiği, bir kısım tanıkların 14.08.2000 tarihli ibraname hakkında bilgilerinin olmadığını belirttiği, bir kısım tanıkların ise 14.08.2000 tarihli ibraname ve 15.08.2000 tarihli taahhütnamenin aynı gün imzalandığı konusunda çelişki beyanlarının bulunduğu, ayrıca davanın alacak davası olarak açılması karşısında tanık beyanlarına itibar edilemediği, dava konusu belgenin imzaya itiraz edilmeksizin dava konusu edilmiş olsaydı dâhi belge içeriğine göre alacağın varlığı için esas ilişkinin incelenmesi gerekeceği, bu nedenlerle alacağın dayandığı temel ilişkiye ilişkin tarafların ticari defterleri üzerinde yapılan incelemeye göre davacının alacağın varlığını ispatlayamadığı, öte yandan 23.05.2000 tarihli pay devrine ait belgenin incelemeye esas alınacak belgelerden sayılması gerektiğine karar verilerek belge aslının temini yoluna gidilmiş ise de belge aslının resmî kurumlardan temin edilemediği, belgenin 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun (İİK) 68 inci maddesi mahiyetinde sayılabilmesi için yetkili makamların usulüne göre verdikleri belgeye dayalı olması gerektiğinden davacı tarafca ibraz edilen belge üzerinde imza incelemesi yaptırılmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Özel Daire Bozma Kararı

8. Mahkemenin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.
9. Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 02.04.2019 tarihli ve 2017/3964 Esas, 2019/2535 Karar sayılı kararı ile; "...Dava, davalı tarafından imzalanarak davacıya verildiği iddia edilen 15.08.2000 tarihli "Taahhütname" başlıklı belge kapsamında ödenmesi gereken 3.250.000 USD'nin davalıdan tahsili istemine ilişkin olup, yukarıda özetlendiği şekilde davanın reddine karar verilmiştir.

Ancak, uyulmasına karar verilen Dairemiz bozma ilamında da belirtildiği üzere, mahkemece öncelikle İcra Tetkik Mercii tarafından yaptırılan bilirkişi incelemesine göre taahhütnamedeki imzanın davalının eli ürünü olmadığı, kararın kesin hüküm teşkil ettiği gerekçesiyle, davanın reddine karar verilmiş, işbu red kararı Dairemizce İcra Tetkik Mercii kararının kesin hüküm teşkil etmediği, alınan raporun mahkemeyi bağlamadığı, HUMK'nun 308 ve 309. maddeleri uyarınca işlem yapılarak yeniden bilirkişi raporu alınması gerektiğine işaret olunarak bozulmuş, bozma ilamına uyularak yeniden bilirkişi incelemesi yaptırılmış, bilirkişi incelemesi ile imzanın basit tersimli olduğu, davalının elinden çıktığını gösterir nitelikte yeterli grafolojik bulgulara rastlanmadığı mütalaa edildiğinden HUMK'nun 309. maddesi uyarınca senedin yazıldığını ve imzalandığını gören davacı tanıklarının dinlenilmesine karar verilmiş, davacı tanıklarının "Taahhütname" isimli belgedeki imzaların davalı tarafından atıldığını beyan etmelerine rağmen mahkemece tanık beyanlarına hangi nedenle itibar edilip edilmediği karar yerinde yeterince değerlendirilip tartışılmadan davacının davasını ispatlayamadığından bahisle reddine dair verilen karar yine Dairemizce belirtilen yönden bozulmuştur.

Yukarıda yapılan açıklamalar uyarınca somut uyuşmazlıkta, taahhütnamedeki imzanın davalının elinden çıktığını gösterir nitelikte grafolojik bulgulara rastlanılamadığından HUMK'nın 309. maddesi uyarınca senedin yazıldığını ve imzalandığını gören davacı tanıklarının dinlenilebileceği açık olup, bu husus davacı yararına usuli kazanılmış hak da oluşturmamasına rağmen mahkemece tanıklar davanın esas hakkında dinletilecekmiş gibi değerlendirme yapılmasının doğru olmamasının yanı sıra, taahhütnameye dayalı alacak istemine ilişkin işbu davada, gerekçe İİK'nın 68. maddesine dayalı açıklamalara yer verilmesi de doğru olmadığından, yargılama sırasında dinlenen davacı tanıkları da "Taahhütname" isimli belgedeki imzanın kendi önlerinde, davalı tarafından atıldığını beyan ettiklerinden, belirtilen bu hususlar uyarınca bir değerlendirme yapılarak sonucuna göre karar vermek gerekirken yanlış ve kendi içerisinde çelişkili gerekçelere dayalı, yazılı şekilde hüküm tesisi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir..." gerekçesiyle kararın bozulmasına karar verilmiştir.

Direnme Kararı

10. İstanbul 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 17.02.2022 tarihli ve 2021/556 Esas, 2022/137 Karar sayılı kararı ile önceki gerekçeye ek olarak, davacının alacağın kaynağı olarak Bilka Bilgi Kaynak ve İletişim Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye ait olan Turkcell İletişim Hiz. A.Ş. hisselerinin halka arzının Newyork Borsasında yapılarak bedelin yabancılar tarafından davalı ...'a ödendiği hâlde kendilerine ödenmediğini beyan ettiği, tanıkların belgenin taraflar arasındaki borç tasfiyesine ilişkin olarak davalı tarafından imzalandığını beyan ettikleri, bir kısım davacı tanıklarının 14.08.2000 tarihli ibraname hakkında bilgilerinin olmadığını belirttiği ve bir kısım tanıkların ise 14.08.2000 tarihli ibraname ve 15.08.2000 tarihli taahhütnamenin aynı gün imzalandığı konusunda çelişkili beyanda bulunduğu, tanıkların davacının hâkim ortak olduğu şirkette görev aldıkları veya davacının vekilliği üstlendikleri veyahut da akrabalık ilişkisinin bulunduğu ve yine tarafların dava konusu bedeldeki bir senedi noter huzurunda güvenilir bir şekilde yapabilme yolları var iken adi yazılı yaptıkları, bu hususlar bir bütün olarak değerlendirildiğinde tanık beyanlarının tarafsız ve güvenilir olmadığı gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

Direnme Kararının Temyizi

11. Direnme kararı süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIK

12. Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; dosya kapsamında aldırılan bilirkişi

raporunda 15.08.2000 tarihli "Taahhütname" başlıklı belgedeki imzanın basit tersimli olduğu ve davalının elinden çıktığını gösterir nitelikte yeterli grafolojik bulgulara rastlanmadığının belirtilmesi karşısında, HUMK'un 309 uncu maddesi gereğince senedin yazıldığını ve imzalandığını gören davacı tanıklarının beyanlarına itibar edilip edilemeyeceği noktasında toplanmaktadır.

III. GEREKÇE

13. Senet, genel olarak bir kişinin aleyhine bir vakıayı yazıp veya yazdırıp imzaladığı ve kendi aleyhine delil teşkil eden yazılı bir belgedir. Senet hukuki işlemin içeriği hakkında bilgi vermeli ve aynı zamanda düzenleyen kişinin kural olarak irade beyanını içermelidir. Senet basılı bir belge olabileceği gibi yazı makinesi veya el ile yazılmalı ve en önemlisi onu vücuda getiren veya getirten kişinin imzasını taşımalıdır. Onu vücuda getiren veya getirten kişinin imzasını taşımayan bir belge senet sayılamaz; ancak bazı şartların varlığı hâlinde sadece delil başlangıcı olabilir.

14. Medeni usul hukukunda senet, en önemli kesin delildir. Hukukumuzda kesin delil ile ispatı zorunlu olan hukuki işlemlerin uygulama alanı çok geniş olup bu hâllerde senet dışındaki diğer kesin delillerle de ispat mümkündür. Ancak ikrar ve yemin delili karşı tarafın iradesine bağlı olduğundan, kesin hüküm delili ise aslında genellikle başka kesin delillere dayandığından bu hususlar senedi en önemli kesin delil hâline getirir.

15. Resmî bir makam veya memurun katılması olmaksızın düzenlenen senetlere adi senet denilmektedir. Bu kapsamda tek taraflı borç ikrarı içeren kambiyo senetleri de medeni usul hukukunda birer adi senettir. Senetlerin kesin delil teşkil edebilmesi, her şeyden önce onun doğru olmasına (sahte olmamasına) bağlıdır. Mahkeme huzurunda ikrar olunan veya mahkemece inkâr edenden sadır olduğu kabul edilen adi senetler kesin delil sayılır. Başka bir deyişle bir adi senet, senet altında imzası bulunan kimse tarafından ikrar edilirse veya ikrar edilmiş sayılırsa veyahut da imza inkâr edilmesine rağmen mahkemece yapılan inceleme sonunda imzanın inkâr edene ait olduğuna karar verilmişse o senet kesin delil teşkil eder.

16. Senet altındaki imzanın kendisine ait olduğu ileri sürülen taraf senetteki imzayı (veya yazıyı) görülmekte olan davada inkâr ederse (ön sorun olarak sahtelik iddiasında bulunursa) senetteki imzanın bu kişiye ait olduğu anlaşılincaya kadar senet herhangi bir işleme esas alınamaz ve delil olarak kullanılamaz. Bu hâlde mahkemenin ön sorun kapsamında araştırma ve inceleme yaparak senetteki imzanın gerçekten davalıya ait olup olmadığını tespit etmesi gerekir.

17. Hemen belirtilmesi gerekir ki sahtelik incelemesi ve bu incelemenin sırası somut olaya uygulanması gereken HUMK'un 308 ve 309 uncu maddelerinde düzenlenmiştir. Bu maddelerde yer alan sahtelik incelemesi, HUMK'nın 211 inci maddesinde yerleşik yargı kararları ve öğretideki görüşlerde dikkate alınarak yeniden düzenlenmiştir. HUMK'nın 211 inci maddesindeki bu düzenlemede HUMK'un 309 uncu maddesinde yer alan tanık dinlenmesi hususuna yer verilmemiştir. Ancak somut olayda HUMK uygulanacak olması nedeniyle sahtelik incelemesinde tanık beyanlarına da yer verilmelidir.

18. HUMK'un 308 inci maddesi gereğince hâkim, ilk önce inkâr edilen imza hakkında tarafları dinler ve tarafların gösterdikleri delillerle bir kanaat edinmeye çalışır; bu şekilde yeterli kanaat sahibi olursa senedin kabul veya reddine karar verir. Yeterli kanaat edinemezse yeni bir oturum belirleyerek iki tarafın bizzat (kendilerinin) bu oturumda hazır bulunmalarına (tarafların isticvabına) karar verir. İki taraf da çağrıldıkları bu oturuma gelirlse hâkim, kendilerinden imzası inkâr edilen senet hakkında açıklama yapmalarını ister. Taraflar bu dinlenmeleri sırasında uygulamaya elverişli belgeleri belirtir, gösterir ve inkâr edilen imzanın doğruluğunu ne şekilde ve ne vasıta ile ispat edeceklerini de bildirirler. İmza kendisine ait olduğu ileri sürülen taraf isticvap hükümlerine göre çağrıldığı hâlde gelmezse kendisine ait olduğu bildirilen senetteki imzayı ikrar etmiş sayılır.

19. HUMK'un 309 uncu maddesi gereğince hâkim, tarafları dinlemek suretiyle de inkâr edilen imzanın davalıya ait olup olmadığı hakkında yeterli bir kanaat edinemezse senedi imza ettiği iddia edilen kişiyi istiktab eder. Başka bir deyişle hâkim imzayı inkâr eden kişiye yazı yazdırır veya imza attırır ve elde edilen bu yazı veya imza ile inkâr edilen senetteki yazı ve imzayı karşılaştırır. Bu karşılaştırma neticesinde de imzanın inkâr edene ait olup olmadığı hakkında yeterli bir kanaat sahibi olamayan hâkimin bilirkişi incelemesi yaptırması (veya tanık dinlenmesine karar vermesi) gerekir.

20. Hâkim bilirkişiye yaptıracığı imza incelemesi sonucunda adi senetteki imzanın inkâr edene ait olup olmadığı hususunda kesin bir kanaat sahibi olamazsa adi senedin yazıldığını (veya imzanın atıldığını) görenlerin veya bunlara kesin surette delalet eden vakialara tanık olanların dinlenmesine karar verir. Hâkim bilirkişi incelemesi neticesinde kesin bir kanaat sahibi olmuş ise artık tanık dinlenmesine gerek yoktur. Hâkim adi senedin yazıldığını görenlerin tanık olarak dinlenmesine bilirkişi incelemesinden sonra en son karar vermelidir. Kanun, hâkime bilirkişi incelemesi yaptırmak veya tanık dinlemek arasında bir seçim hakkı tanıır biçimde yazılmış ise de hâkim bilirkişi incelemesi yaptırmadan tanık dinleyemez.

21. Tanıkların dinlenmesi neticesinde hâkim, inkâr edilen imzanın inkâr eden tarafa ait olduğu kanısına varırsa adi senedin kabulüne karar verir. Bu hâlde adi senet o davada kesin delil olarak işlem görür. Buna karşın hâkim, adi senetteki imzanın senette ismi yazılı olana ait olmadığı kanaatine varırsa adi senedin reddine karar verir. Bu hâlde bu adi senet yok sayılır ve o davada delil başlangıcı olarak dahi kabul edilemez.

22. Yapılan açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; davacı vekili eldeki davada müvekkili ile davalı arasındaki ticari ilişkiler kapsamında Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş. hisseleriyle ilgili işlemlerden dolayı davalının müvekkiline 3.250.000 USD borçlu olduğunu ileri sürmüş ve delil olarak da davalının

tanıklar huzurunda imzaladığını iddia ettiği 15.08.2000 tarihli "Taahhütname" başlıklı belgeye dayanmıştır. 23. Davacının delil olarak dayandığı 15.08.2000 tarihli "Taahhütname" başlıklı belgede; "Global Grubu ile Bilka Bilgi Kaynak ve İletişim Sanayi ve Ticaret A.Ş. arasındaki Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş. hisseleri ile ilgili işlemlerden dolayı USD 3.250.000.-'nı 31 Mart 2001 tarihinde Sayın ...'ya ödeyeceğimi gayrikabirucu surette beyan ve taahhüt ederim" ifadesi yer almakta olup bu belgenin altında ... adı ve imza yer almaktadır. Davalı vekili ise bu belge altındaki imzanın müvekkiline ait olmadığını savunmaktadır. 24. Mahkemece verilen ilk kararda icra tetkik merciiince alınan adli tıp raporuna atıf yapılarak imzanın davalıya ait olmadığından bahisle davanın reddine karar verilmiş; davacı vekilinin temyizi üzerine Özel Dairece; İcra Tetkik Mercii Hâkimliği tarafından imzaya itiraz üzerine verilen kararların kesin hüküm niteliği bulunmadığı gibi mercide alınan raporların da mahkemeyi bağlayıcı niteliğinin olmadığı, davalının imza inkârı ile ilgili talebi konusunda HUMK'un 308 inci ve 309 uncu maddeleri gereğince işlem yapılarak yeniden bilirkişi raporu alınması gerektiği gerekçesiyle karar bozulmuştur. Mahkemece bozma ilâmına uyularak taraflar isticvap edilmiş, bir sonuç alınamaması üzerine davalının imza örnekleri toplanarak bilirkişi incelemesi yaptırılmıştır. 25. Mahkemece aldırılan bilirkişi raporunda; ... ismi altında bulunan imzanın tespit ve teşhise elverişli yeterli sayıda grafolojik tanı unsuru içermeyen basit tersimli bir imza olduğu, imzaların başlangıç bölümünde oluşturulan "M" harfine benzer gramının tersim tarzı ve imzaların bitiriliş özelliği yönüyle kısmi benzerlik bulunduğu gözlenmiş ise de, inceleme konusu imzanın ... isimli şahsın elinden çıktığını gösterir nitelikte yeterli itiyadi grafolojik bulgulara rastlanılmadığı belirtilmiştir. Mahkemece bu bilirkişi raporuyla bir kanaate ulaşılamamış ve HUMK'un 309 uncu maddesi gereğince imzanın atıldığını görenlerin tanık olarak dinlenmesine karar vermiştir. Dinlenen tanıkların hepsi imzanın davalı tarafından bizzat atıldığını, taahhütnamenin davalı tarafından imzalandığına tanıklık ettiklerini beyan etmişlerdir. 26. Mahkemece bozma ilâmına uyularak, bilirkişi raporu alınmış olması ve bilirkişi raporu ile imzanın davalıya ait olup olmadığı hususunda bir kanaate varılamaması üzerine tanıkların dinlenmesiyle birlikte davacı yararına artık usulü kazanılmış hak oluşmuştur. Başka bir deyişle mahkemece aldırılan bilirkişi raporuyla bir kanaate ulaşılamayarak tanık beyanlarına başvurulduğuna göre imzanın davalıya ait olup olmadığı hususu artık imzanın atıldığını gören tanık beyanlarına göre belirlenecektir. 27. Bu itibarla mahkemece HUMK'un 309 uncu maddesi gereğince dinlenen tüm tanıkların imzanın davalı tarafından bizzat atıldığını gördüklerini beyan etmeleri ve tanık beyanları arasında bir çelişkinin de söz konusu olmaması karşısında 15.08.2000 tarihli "Taahhütname" başlıklı belge altındaki imzanın davalı ...'a ait olduğunun kabulü gerekir. 28. O hâlde mahkemece, davacı tarafından delil olarak dayanan 15.08.2000 tarihli "Taahhütname" başlıklı belge altındaki imzanın davalı ...'a ait olduğu, bu belgenin dava konusu temel ilişkiden kaynaklanan alacak iddiası nedeniyle kesin delil niteliğinde bulunduğu, dolayısıyla davacı tarafından iddiasının kesin delille ispatlandığı kabul edilerek davanın kabulüne karar verilmelidir. 29. Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında; Özel Daire bozma kararında yeterli delil değerlendirmesi yapılarak karar verilmediğinin belirtildiği, bu itibarla bozma kararının esasa ilişkin bozma olmayıp usule ilişkin bir bozma olduğu, dolayısıyla Hukuk Genel Kurulunun yapacağı temyiz incelemesinin de bozma kararında belirtildiği şekilde delil değerlendirmesi yapıp yapılmadığıyla sınırlı olacağı, Hukuk Genel Kurulunun uyuşmazlık konusunu aşarak mahkemeye yerine geçerek değerlendirme yapmasının mümkün olmayacağı, bu itibarla direnme kararının değişik gerekçeyle bozulmasından ziyade Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı bozulması gerektiği görüşü ileri sürülmüş ise de; bu görüş yukarıda açıklanan nedenlerle Kurul çoğunluğunca benimsenmemiştir. 30. Hâl böyle olunca direnme kararının yukarıda açıklanan değişik gerekçe ve nedenlerden dolayı bozulması gerekmiştir.

IV. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının yukarıda açıklanan değişik gerekçe ve nedenlerden dolayı 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Geçici 3 üncü maddesi atfıyla uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 429 uncu maddesi gereğince BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

Aynı Kanun'un 440 inci maddesi gereğince kararın tebliğinden itibaren on beş gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere,

06.03.2024 tarihinde yapılan ikinci görüşmede oy çokluğuyla karar verildi.

"K A R Ş I O Y"

Mahkeme kararının temyizi üzerine özel dairece yapılan inceleme sonucu işin esasına girilmemiş usuli bir

eksiklik veya yanlışlık nedeniyle bozma kararı verilmiş ancak mahkemece önceki kararda direnilmiş ise Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun yapacağı temyiz incelemesi de bozma ve direnmeye konu hususlarla sınırlı olacaktır. Zira özel dairenin inceleyip karar vermediği bir konuda direnme kararlarının temyizini incelemekle görevli Hukuk Genel Kurulunun özel daire yerine geçerek direnmeye konu olmayan hususları da inceleyip karar vermesi mümkün değildir.

İşin esasına girmeyen bozma kararı yerinde görülmemiş diğer bir ifadeyle direnme uygun bulunmuş ise özel dairenin daha önce incelemeyeceği konulara ilişkin temyiz incelemesini yapmak özel dairenin görevindedir. Aksinin kabulü hâlinde tarafların hükmün özel dairece incelenmesini isteyen ilk temyiz itirazlarının gereği yerine gelmemiş, özel dairece yapılacak inceleme aşaması bazı hususlar için atlanmış ve kanuna aykırı biçimde Hukuk Genel Kurulu özel daire yerine geçerek karar vermiş olacaktır.

İşin esasına girmeyen bozma kararı yerinde görülmüş ise bozmada belirtilen eksiklikleri tamamlayarak yeni bir karar vermek de mahkemenin görevi olup Hukuk Genel Kurulu Mahkeme yerine geçerek bu eksikliği tamamlayarak gerekli değerlendirmeyi yapıp verilmesi gereken esastan kararın ne olduğunu da belirleyen kesin bir bozma yapamaz. Aksinin kabulü hâlinde Hukuk Genel Kurulu hem mahkemenin hem de Özel Dairenin yerine geçmiş olacak ve henüz mahkemenin ve Özel Dairenin inceleyip karar vermediği bir konuda direnme kararı varmış gibi inceleme yapmış olacaktır.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun süregelen yerleşik uygulaması da yukarıda anlatıldığı şekildedir (Örnekler: 08.06.2016 tarihli ve 2014/11-696 Esas 2016/778 Karar sayılı, 20.04.2016 tarihli ve 2014/13-856 Esas 2016/523 Karar sayılı 17.01.2019 tarihli ve 2018/4-603 Esas 2019/9 Karar sayılı, 26.09.2019 tarihli ve 2017/3-1517 Esas 2019/956 Karar sayılı, 03.10.2019 tarihli ve 2018/3-344 Esas 2019/990 Karar sayılı, 19.09.2019 tarihli ve 2017/2-2421 Esas 2019/919 Karar sayılı, 27.09.2018 tarihli ve 2017/15-423 Esas 2018/1364 Karar sayılı ve 19.09.2019 tarihli ve 2017/1-1273 Esas 2019/911 Karar sayılı Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararları).

Somut olayda direnmeye konu olan Özel Dairenin son bozma kararında, öncesinde uyulan bozma kararlarına ilişkin açıklamalar yapıldıktan sonra sonuç kısmında bozma nedeni olarak; "Yukarıda yapılan açıklamalar uyarınca somut uyuşmazlıkta, taahhütnamedeki imzanın davalının elinden çıktığını gösterir nitelikte grafolojik bulgulara rastlanılamadığından HUMK'nun 309 uncu maddesi uyarınca senedin yazıldığını ve imzalandığını gören davacı tanıklarının dinlenilebileceği açık olup, bu husus davacı yararına usuli kazanılmış hak da oluşturmamasına rağmen mahkemece tanıklar davanın esası hakkında dinletilecekmiş gibi değerlendirme yapılmasının doğru olmamasının yanı sıra, taahhütnameye dayalı alacak istemine ilişkin işbu davada, gerekçede İİK'nın 68 inci maddesine dayalı açıklamalara yer verilmesi de doğru olmadığından, yargılama sırasında dinlenen davacı tanıkları da "Taahhütname" isimli belgedeki imzanın kendi önlerinde, davalı tarafından atıldığını beyan ettiklerinden, belirtilen bu hususlar uyarınca bir değerlendirme yapılarak sonucuna göre karar vermek gerekirken yanlış ve kendi içerisinde çelişkili gerekçelere dayalı, yazılı şekilde hüküm tesisi doğru olmaması, bozmayı gerektirmiştir." denilmiştir.

Görüldüğü gibi direnmeye konu son bozma kararında açıkça öncesinde uyulan son bozma kararlarından söz edildikten sonra yargılama sırasında dinlenen davacı tanıkları da "Taahhütname" isimli belgedeki imzanın kendi önlerinde, davalı tarafından atıldığını beyan ettiklerinden, belirtilen bu hususlar uyarınca bir değerlendirme yapılarak sonucuna göre karar vermek gerektiği belirtilmiştir. Sonuç olarak bozma kararı yeterli delil değerlendirmesi yapılarak karar verilmediğini belirttiğinden esasa ilişkin bir bozma yapılmış olmayıp usule ilişkin bir eksiklik nedeniyle bozma yapılmıştır.

Bu durumda Hukuk Genel Kurulunun yapacağı temyiz incelemesi de Mahkemece bozma kararında belirtildiği şekilde delil değerlendirmesi yapıp yapılmadığıyla sınırlı olacaktır. Şayet Hukuk Genel Kurulu, Mahkemenin bu inceleme ve değerlendirmeyi yaptığı sonucuna ulaşır ise direnmeyi uygun bulup işin esasını incelemek üzere dosyayı Özel daireye göndermeli, mahkemenin yapması gereken bu incelemeyi yapmadığı ve bozma kararının doğru olduğu sonucuna ulaşır ise de bu eksikliği tamamlamak üzere Özel Daire kararı gibi bozma kararı vermelidir.

Hukuk Genel Kurulunun bozma ve direnme kapsamıyla uyuşmazlık konusunu aşarak Mahkemenin yerine geçip bu değerlendirmeyi yapması mümkün olmadığı gibi sonrası aşamada Özel dairece işin esasına girilerek verilecek kararı, henüz bu konuda Özel Daire görüşünü ortaya koymamış esasa ilişkin bir bozma yapmamış iken verebilmesi ve esasa ilişkin bir bozma yapması da mümkün değildir.

Somut olayda Mahkeme kararı, öncesinde uyulan bozma kararı kapsamına uygun bir değerlendirme yapılarak verilmemiştir. Dosya kapsamına uygun olan Özel daire kararı gibi direnme hükmünün bozulması gerektiği görüşünde olduğumdan, işin esasına girilmek suretiyle kesin bozma yapılması yönünde oluşan değerli çoğunluk görüşüne katılamıyorum.